

50 שנה להתקפה הגדולה

בימים אלה מלאו 50 שנה להתקפה. כשבוע לפני פסח אמרתי "התקפה הגדולה" משום שהיו ארועים רבים גם בימי המאורעות. יעקב ניב מנה 29 ארווי יריות, גנבות והשחתת רכוש בשנים 1938-1939, שהיו בחלקן מעין "פנטזיות" של ירי מרוחק והוא גם העובדים בחילket "בית צפון" שהיית'ו פלהה והיו מיעודת להרחבת ההתיישבות, בה נהרג אמציה כהן ונפצע אפרים מלמד.

ההתקפה בניסן תש"ח הייתה מסוג אחר. זו הייתה התקפה של כוחות חצי סדרים, גוזוד דרוויז שהגיע מסוריה במסגרת "כוחות החצלה" של קאoking. המטרה הייתה כיבוש, לא הטרדה, ופתיחה צירום לכיבוש חיפה, אם דרך העמקים (משמר העמק) ואם דרך המפרץ (רמת יוחנן והגוש).

במשך חמישים מספר קודם לכך התחלנו להתארגן לאפשרות כזו. נבנו 10 עמדות הגנה, חלקו מבטון וחילקו מקורות עצ וכסי פח וסקי חול, מאזרע בית הספר (עמדת מס' 1) כבסיס לחץ, דרך הלול והרפתק ועד לאזרע ברכוכ השחיה של הרים (עמדת מס' 10 שהבטיחה את הקשר ל"היוצרים" בגבעת מג'דל-שמיר ובונתה זמן קצר לפני התקפה). היו גם התראות, השמירה חזקה וחולק נשק לחברים. כתת הפל"ים קיימה סיור בוקר קבועים על ובעות המזרח, מכפר אתה ועד "הבית הלבן" להבטחת העובדים (טורנות בין כתות הפל"ים של הגוש) ובימים פנויים התאמנה. הוקמה עמדת מסודרת על מגדל המים - תכנית ביום והפעלת זרקור בלילה. נעשה מאיצ' רב בעבודה ובכיסף להשלמת מערכת ההגנה - סיום בניית העמדות, חפירת תעלות גישה, אמונות והשלמת המערך הלוגיסטי.

מש ערבית התקפה קבלו ידיעות מידיעונים בשפרעם שבמקום מתרצ'ו גוזוד זרוויז (יזכר לטוב ג'אמל בן אבו קרולוס שהעביר את היידיעות ליצחק כתר).

אפשר לומר שהינו די מוכנים, אם כי חלק מהעמדות ובמיוחד לעמדת מס' 5 שהייתה כל הזמן תחת אש, לא הספקנו לגמור את תעלת הגישה והירה הכרה לקפצ' בין החזויות. שנפנתה האש בבוקר يوم ב', ג' בניסן תש"ח היו חלק מהעמדות מאושיות וכתת פל"ים התאמנו כבר בפרדס, ועד מהרה נשלחה לעיר לתפוס את הבריכה, להחזיק בעמדות ולהוריד את העובדים המבוהלים.

במשך היום הגיעו תגבורות מהסביבה. הדרוזים התפנסו מכפר כסיר זרומה לעיר מול שמיר ומערבה לאזרע לול הרביה אף מערכה לאבוקדו. לא נעשה ניסיון התקדמות כל שהוא ולמעשה בכל חמישת ימי הקרבות לא נעשה מצדדים שום ניסיון כבוש. לאחר יומיים של זהלופי אש, בהם נפגעו מספר אנשיים ונ נהרגו שמואל קרנייאל ושלמה זילינסקי, נעשה ניסיון כושל ל"נפנ'" את העربים מהגבאות שסמכורת לקריות אתה.

לאחר 4 ימי אש עלתה בלילה ייחודה מלחטיבת כרמלי, כשיונתן עזריאלי זיל מוביל אותה, תפשה את הכפרים הושא וכסייר והחזיקה בהם בקרב קשה במיזוח עד ערב ואז השתקט. גם הימים שלאחר כך היו ימי מותח וכל גיחאה לשודה לוותה בנושאי נשך. בכסייר נבנה מוצב בו החזיקו אנשי הגוש כחודש, עד שהובטה ההסתכם עם הדרוזים והובטה השקט באזרע. עם כבוש שפרעם ונצרת בקץ - הובטה כל האזור.

אני מעלה את הדוברים בקיצור רב, כדי זכר ללוחמים החיים, למאמץ, להרגשת יחיד הנעה ולנופלים. נראה לי, שלפני כלות הדור, עשו הזמן "לעתות שעורייט" וללמוד את תולדות רמת יוחנן ותולדות הקרב. לשמר את ההיסטוריה שלנו, את המבנים המספרים סיפורים, מבני ראשונים ועמדות הקרב. לפתח את נושא המורשת כדי שכל ילד וחבר יהיה גאה בקיובצנו וידע גם ספר עליו.

אמנון קרנייאל

